

A lejáratás és a felhasználói szerződések

A jogi tanácsadás megfelelő kerete egy jogász–ügyfél kapcsolat, amely egy adott helyzet minden tényállását figyelembe veszi, és a helyileg érvényes jognak felel meg. Bár ezt a cikket egy jogász írta, a benne foglalt adatok nem helyettesíthetik az esetre szabott, bejegyzett jogásztól származó tanácsadást.

Néhány, kereskedelmi programokat forgalmazó cég állítása szerint a szabad programban és a GPL-ben van valami, ami idegen az amerikai értékektől. Emellett „aggódók kórusában” a Microsoft hangja a lehangosabbak egyike. A cég a honlapján így fogalmaz:

„A GNU General Public License (GPL) ... jelentős fenyegetés azon szellemi tulajdonra alapozó cégek számára, amelyek a GPL hatálya alá tartozó programok köré próbálják meg üzletüket felépíteni. Még az olyan vállalkozások is, amelyek azt hiszik, hogy »pusztán felhasználói« a GPL-programoknak, veszélyeztetettek, mivel a GPL-es kódot kombinálják különállónak vélt alkalmazásokkal. Ez a szerződési modell előre meghatározza, hogy egy cég mely szellemi termékeit fogja megosztani a közösséggel és milyen feltételek mellett.”

➔ <http://www.microsoft.com/business/licensing/ssfaq.asp>
Már másutt is bemutattam (lásd

➔ <http://www.rosenlaw.com/html/GPL.PDF>), hogy ez az állítólagos fenyegetés légből kapott. Ám az ellentmondás még mélyebb: a Microsoft saját közösségi (*shared-source*) szerződése sokkal veszélyesebb a programfejlesztők közössége számára. Olyan trójai típusú szerződés, amely – ha nem vigyázunk – tönkreteheti nyílt forrású vagy kereskedelmi fejlesztéseinket.

A Microsoft közösségi szerződésének legegyszerűbb változata az, amelyet a Windows CE 3.0 forráskódjával terjesztenek. Ennek a szerződésnek a második bekezdésében áll: „Ez a program felhasználható bármilyen nem üzletszerű tevékenység céljából, beleértve az ennek alapján készült változatok terjesztését is.” Ezután a szerződés egyértelműsíti, hogy üzletmenetünk vezetése „nem minősül nem üzletszerű tevékenységnek”.

Az üzleti felhasználóknak – úgy gondolom, a legtöbb nyílt forrású program fejlesztője ebbe a kategóriába tartozik – a szerződést a rájuk vonatkozó felhasználási korlátozások meghatározásához tovább kell vizsgálniuk.

A rossz hír a szerződés harmadik bekezdésében olvasható: „Üzletszerű tevékenység során e program kizárólag a Windows CE-felülethez készített további programok és eszközök fejlesztéséhez és ellenőrzéséhez használható. Ez a program sem forrás-, sem bináris kód formájában nem terjeszthető üzleti céllal”.

Figyeljünk meg, hogy a Microsoft nem engedélyezi a kód lemásolását vagy beillesztését a saját programunkba. Üzleti céllal a kódot csak referenciaként használhatjuk. Természetesen tilos a Microsoft-kód bármely részét lemásolnunk vagy a saját programunk kialakításához felhasználnunk. Mi történik azonban abban az esetben, ha később önállóan, anélkül, hogy tudatosan felidézni, amit a Microsoft kódjában láttunk, olyasvalamit hozunk létre, ami lényegi hasonlóságot mutat vele? Felelősségre vonhatnak-e a szerzői jog megsértéséért?

Itt jön a képbe a szerződés trójai faló jellege, ugyanis a bíróságok korábban már egyértelművé tették: „annak a bizonyítása, hogy a mi alkotásunk és egy másik között lényegi hasonlóság áll fenn, valamint az, hogy a másik alkotás hozzáférhető volt, elegendő lehet a szerzői jog

megsértésének bizonyítására, még akkor is, ha a másolás nem tudatosodott bennünk”.

Vajon mennyire könnyű elfelejteni valami fontosat, amit az ember olvas? Egy szerzői jogi per a 70-es évekből segít megvilágítani a kérdést. *George Harrison* cégét beperelték a szerzői jogok megsértéséért. Egy zenei kiadó azt állította, hogy Harrison „My Sweet Lord” című népszerű dala egy korábbi sláger, a „He's So Fine” másolata. A szerzői jog megsértésének bizonyításához a „He's So Fine” kiadójának nem csak azt kellett bizonyítania, hogy a két dal „meglepően hasonló”, hanem azt is, hogy Harrison az eredeti dalt másolta a „My Sweet Lord” írásakor.

Harrison nem tagadta, hogy ismerte az eredeti számot, azonban azt állította, hogy a „My Sweet Lord” írásakor nem volt tudatában, hogy a „He's So Fine” dallamát használja. A bíróság döntése szerint:

„Amikor zenei anyagokat keresett gondolatai kifejezéséhez ... [Harrison] elméjében előkerült egy bizonyos kombináció, amellyel elégedett volt...” Vajon Harrison szándékosan másolta le a „He's So Fine” zenéjét? Nem gondolom, hogy szándékosan tette volna. Mindazonáltal világos, hogy a „My Sweet Lord” ugyanaz a szám, mint a „He's So Fine”, csak más szöveggel, és a „He's So Fine” Harrison számára hozzáférhető volt. Ez a törvény értelmében kimeríti a szerzői jog megsértését, és ezen az sem változtat, hogy nem tudatosan történt.

[Bright Tunes Music Corp. kontra Harrisongs Music, Ltd., 420 F.Supp. 177 (S.D.N.Y. 1976.)]

Ezekután Harrison cégét hozzátéveleg 1,6 millió dollár kártérítés megfizetésére kötelezték.

Bárki, aki jártas a számítógép-programozás művészetében, tudja, hogy éppen úgy, mint a zenében, bizonyos gondolatok kifejezésére meglehetősen szokványossá vált formák állnak rendelkezésre. Amennyiben egyszer már látta a Microsoft kódját, vajon képes-e egy szakavatott programozó egyszerűen kitörölni az emlékezetéből? Még ha meg is próbálja tudatosan elfelejteni, és nem törekszik a másolására, kifejeződhetnek-e a nem tudatos emlékei az általa létrehozott programkódban olyan mértékben, hogy egy bíróság a hasonlóságot elegendőnek találja a szerzői jog megsértésének megállapításához?

Arra intenék minden nyílt forrású kódot fejlesztő programozót, hogy kerülje ezt a kockázatot. Aki nem tartozik azok közé a különleges emberek közé, akik képesek ellenőrizni a tudatalattijukat, az inkább meg se nézze a Microsoft közösségi forráskód-szerződés hatálya alá eső kódot.

Lawrence Rosen

(www.rosenlaw.com) magángyakorlatot folytató jogász a kaliforniai Redwood Cityben. A Nyílt Forrás Kezdeményezés (Open Source Initiative) ügyvezető igazgatója és jogtanácsosa (➔ www.opensource.org).